

**Rajzolás és festés
az alapfokú művészeti
képzés felső tagozatos
csoportjában.**

**Tanár: Dévai Zsófia /
Drawing and painting
in the upper school
group of the
elementary art
education, Art School
of Buda.**

Teacher: Zsófia Dévai

Iskolává válni

25 éves a Budai Rajziskola

► A művészetoktatás és a művészettel való nevelés egymást feltételező kettős feladatkör, amely kétséggel együtt is számtalan pedagógiai siker és öröm forrása a művész-tanáraink számára. Az elmúlt 25 év intézményi életére való visszatekintés fontos viszonyulási pontokat jelöl ki, és az összkép érdekes lehet azoknak is, akik iskolai munkánknak csak egy-egy szegmensébe tekinthettek be eddig. A Budai Rajzis-

kola alapításakor Formanek Zsuzsanna és Hajdú Zsófia iparművészekkel közös szándékunk nem volt több, mint egy műterem jellegű bázist létrehozni, ahol rajzolni tanulhatnak a fiatalok, s ahová a különböző csoportokba, előtanulmányoktól, kortól függetlenül bárki szabadon beiratkozhat. A szabadiskolai tanfolyamokon azóta több ezer budapesti, vidéki és külföldi növendéket fogadtunk. Nyilvánvalóvá vált, hogy a

Fotó: Lisztes Edina

foglalkozások vonzereje a szakmai tapasztalatok átadásán túl az oldott légkörű, személyre szabott tanítási formában rejlik. Bár a tehetséggondozás gyakran szerepel a közoktatás kommunikációjában, a szabályostól eltérő tehetséggel sok iskola ma is nehezen boldogul. A rajziskolai óráinkon a kivételes adottságú és a tanulásban kevésbé eredményes gyerekek egyaránt jól fejlődnek. A Budai Rajziskola – Alapfokú Művészeti Iskola és Szakgimnázium karakterét, értékét főképp művész-tanáraink személye, odafigyelése, szakmaisággal teli munkamódszerei adják. A tanfolyami és kurzusprogramjaink a grafika és festészet, az ötvösség, a divat, a fotográfia és a számítógépes tervezés szakmai területeit járják be. A haladók és a művészeti egyetemre készülők külön csoportokban dolgozhatnak. 1997-ben indítottuk el az iskolarendszerű szakképzést, az úgynevezett OKJ-s képzéseket, és né-

hány évvel később megszerveztük a grafika és festészet tanszakkal működő alapfokú művészeti oktatást. Mindhárom oktatási szinten igyekszünk elősegíteni a növendékeink alkotó személyiséggé érését, cselekvőképes, kreatív magatartásának kialakulását és csökkenteni a tehetségekkel szembeni tanácstalanságot. A résztvevők későbbi életében alkotóként és befogadóként egyaránt jól hasznosul egy-egy művészeti terület ismerete és tapasztalati tudása. Az érettségire épülő művészeti szakképzés a kezdetekkor hiánypótló, új oktatási formát jelentett, mely a „később eszmélő” fiataloknak adott esélyt a szakmai végzettség megszerzésére vagy az egyetemi felvételhez szükséges látásmód elsajátítására. A tehetséggondozás általunk kialakított formái lehetővé teszik a grafikus-, az ötvös-, az aranyműves- és a fotográfusdiákok számára, hogy pontos visszajelzéseket kapjanak képességük erős és fejlesztendő oldalairól. A pontosabb önisme-

←
Godina Eszter:
Tipográfiai gyakorlat.
Budai Rajziskola,
középfokú művészeti
szakképzés /
Eszter Godina:
Typography training.
Intermediate vocational
art education,
Art School of Buda
2016

Ramocsa Szonja: Bérelhető erdei ház kiadása – arculat és mobilalkalmazás tervezése.
Budai Rajziskola, középfokú művészeti szakképzés /
Szonja Ramocsa: Forest house for rent – image and mobile application design.
Intermediate vocational art education, Art School of Buda

2016

Fotó: Asztalos Tamás

→
Horváth Henrietta:
Karkötő réz és plexi
felhasználásával. Budai
Rajziskola, középfokú
művészeti szakképzés /
Henrietta Horváth:
Bracelet with copper
and Plexiglas.
Intermediate vocational
art education,
Art School of Buda
 2014

ret a művészeti-szakmai identitásuk megtalálásának alapját képezi. Az iskola első nyolc évében a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően telephelyei hamar szűknek bizonyultak. 2001-ben a XII. kerületi önkormányzattól bérbe vehették a megüresedett Alkotás utcai, négyzetes iskolaépületet. A kivételes lehetőség egyben nagyobb felelősséget és anyagi terhet is eredményezett. Egyszerre kellett eleget tenni az intézményes működés követelményeinek és egy új belső szabályrendszer kialakításának. A Budai Rajziskolában kizárólag művészeti képzésekkel foglalkozunk – közismereti tantárgyak nem kapcsolódnak sem az alapfokú művészeti képzéshez, sem a szakgimnáziumi szinthez. A képző- és iparművészeti ág tanítási területét elsősorban az alkalmazott művészetekre szűkítettük. Ez a szakterületi koncentráció ugyanakkor tág korosztályi megközelíthetőséget és átjárhatóságot

Fotó: Asztalos Tamás

tesz lehetővé. Az alapfokú művészeti iskolába már hatéves kortól járhatnak a gyerekek, a szakképzés naplali tagozatán a 25 év alatti fiatalok, a felnőttképzés OKJ-s csoportjaiban pedig korhatár nélkül tanulhatnak a résztvevők. A művészetpedagógia teljes eszköz-

Kreschka Ilona:
Teacsomagolás-sorozat
terve. Budai Rajziskola,
középfokú művészeti
szakképzés /
Ilona Kreschka:
Tea wrapping series –
design. Intermediate
vocational art education,
Art School of Buda
 2017

Fotó: Asztalos Tamás

tárára szükségünk van ahhoz, hogy a különböző igényekkel és előzetes tudással érkezőket megfelelően tudjuk tanítani. A tanterv szerinti ismeretek mellett a tehetségpályázatok, az Erasmus+ program keretében megvalósuló külföldi szakmai gyakorlatok sokoldalúan fejlesztik tanulóinkat. Legnagyobb örömünkre, növendékeink nemcsak szívesen járnak iskolába, de sorra bekerülnek a rangos hazai és külföldi művészeti egyetemekre, sikerrel szerepelnek a szakmai versenyeken, pályázatokon. Az alapítványi iskoláktól eleve minden résztvevő – tanár, diák és szülő – egyaránt többet vár. Érthető, hiszen a szülők maguk is hozzájárulnak a képzés fenntartásához. Csak kevesen gondolják, hogy a gazdálkodásra ilyenformán összeadódott

állami támogatás és résztvevői térítési díjak összege alatta marad az állami vagy egyházi iskolák működési forrásainak. Nonprofit gazdálkodásunk egyszerre függ a piaci tényezőktől és az állami költségvetési támogatás meglététől. A képzési piacon érvényesülő erős konkurencia, a demográfiai hullámvölgy és a gazdasági válság együttes hatását sem könnyű ellensúlyozni. Iskolánk stabilitását körültekintő szervezéssel és a szakmai munkánk folyamatos erősítésével sikerül fenntartanunk. Oktatásfejlesztő és tehetségsegítő tevékenységünk pozitív szakmai visszajelzése a Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért díj, az intézményünk kiemelkedő művészetoktatási tevékenységéért a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) által adomá-

Fotó: Asztalos Tamás

Kiss Dóra:
Acéllemezekből
szegecselts nyakék.
Budai Rajziskola,
középfokú művészeti
szakképzés /
Dóra Kiss:
Riveted necklace
of small steel plates.
Intermediate vocational
art education,
Art School of Buda
2016

**Alapszínek.
A Budai Rajziskola
könyve (Budai
Rajziskola, Budapest,
2017). Grafikai terv:
Ulrich Sára /
Basic Colours. Book of
the Art School of Buda
(Art School of Buda,
Budapest, 2017).
Graphic design
by Sára Ulrich**

nyozott elismerő oklevél, és a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének díja is.

A 25 év intenzív munkával telt a rajziskolában. A tanévet hagyományosan követő nyári programidőszakok épp csak a karbantartási munkákra és a következő tanév megtervezésére elegendő időt hagynak. A jubileumi évre tervezett könyvünknek, többek között, az is volt a célja, hogy mi magunk is kizökkenjünk a napi feladatokból és számot vessünk a művészetoktatásban betöltött szerepünkkel. A pedagógiai paradigmaváltás, a művészeti szakmai terület átalakulása és a tanulói motivációk változásai mind egy időben történnek, a folyamatos mozgások közepette nehéz megragadni a művészetoktatás vagy művészettel nevelés sarokpontjait. Az *Alapszínek – A Budai Rajziskola könyve*¹ című kiadvány az intézmény bemutatása mellett a

művészetpedagógiai elveink tanári írásokon keresztül történt összegzése. A kötetben szereplő harmincöt tanulmány az „alkotómunka miértjeit” és a „tervezés hogyanjait” járja körül. Az érdeklődők megismerhetik a legkisebbek alkotójátékától a művészeti szakmai képzésig vezető út különböző állomásait, s eközben az intézményi kötődésekre és a tanári szerepek sokféleségére is fény derül. Az írások sokat elárulnak a művészetpedagógia általános és rajziskola-specifikus szerepeiről, az alkotótevékenység hatásmechanizmusáról. Érzékelhetővé válik, hogy a rajz-festés, a grafika, a fotográfia és az ötvösség alkotói, tervezési szempontjai hogyan változnak a különböző életkorokban és képzési szinteken. Tanulói munkák, tanárportrék és életképek illusztrálják a Budai Rajziskolában folyó többszintű tevékenységet. Az, hogy jó-e egy iskola vagy sem, több összeadódó tényezőn, a tanítási folyamat zökkenőmentes, színvonalas teljesítésén múlik. A legfontosabb, hogy képesek legyünk a munkához szükséges jó személyes közeg megteremtésére és a működés feltételeinek biztosítására. A résztvevők teljes körét a diákok, a művész-tanárok, a szülők, a fenntartó alkotják, és mindenki más, akinek szüksége van a létesítmény biztosította lehetőségekre, vagy felelősséget érez az iskoláért. Ennyi szereplő igényeinek csak egymással együttműködve, egymás jogait, érdekeit, szándékait ismerve és tisztelve lehetünk képesek megfelelni. Látható, hogy az iskolaalapításnál az intézmény kiegyensúlyozott működésének biztosítása jóval összetettebb feladat.

Mostanra az intézményünknek nemcsak hagyományai vannak, de negyedszázados múltja is. Ha a nehézségek ellenére sikerül fenntartani, tovább építeni – akkor lesz jövője is.

LÁZÁR ZSUZSA

porcelántervező művész, az intézmény vezetője

Jegyzet

1. Szerk. Lázár Zsuzsa, Szombathelyi Réka, Kollárik Marianna. Budai Rajziskola – Alapfokú Művészeti Iskola és Szakgimnázium, Budapest, 2017. A kiadvány letölthető a honlapunkról: http://www.budairajziskola.hu/media/documents/BRI_Alapszinek_konyv.pdf

A kötet grafikai terve, egyik tanárunk, Ulrich Sára tervező-grafikus munkája. A könyv megjelenését az MMA pályázati támogatása segítette.